EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2012 11 13
COM(2012) 655 final

Rekomendacija

TARYBOS SPRENDIMAS

kuriuo Europos Komisijai suteikiami įgaliojimai atstovauti ES derybose dėl Europos Tarybos tarptautinės konvencijos, skirtos kovoti su manipuliavimu sporto rezultatais

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. FAKTAI IR POLITINĖS APLINKYBĖS

Susitarimai dėl varžybų baigties vienbalsiai laikomi viena didžiausių šiuolaikinio sporto grėsmių. Tokiais susitarimais menkinamos tokios sporto vertybės, kaip sportininkų moralė, sąžiningas žaidimas ir pagarba kitiems. Tai atstumia organizuoto sporto – sektoriaus, kuriame sukuriama beveik 2 proc. ES bendrosios pridėtinės vertės, – aistruolius ir gerbėjus. Be to, sudarant susitarimus dėl varžybų baigties dažnai dalyvauja pasaulinio masto organizuotų nusikaltėlių tinklai. Šiuo metu šią problemą nedelsdamos siekia spręsti viso pasaulio viešojo sektoriaus, sporto ir teisėsaugos institucijos.

2011 m. Komisijos komunikate „ES lygmens veiksmų sporto sektoriuje svarbos didinimas“ aiškiai pabrėžiama, kad susitarimai dėl varžybų baigties kelia grėsmę ir pažeidžia sporto etiką bei sąžiningumą. Išsamiau susitarimų dėl varžybų baigties problema aptarta 2011 m. Komisijos Žaliojoje knygoje „Internetiniai lošimai vidaus rinkoje“ ir Komisijos komunikatuose „Kova su korupcija Europos Sąjungoje“ bei „Kompleksiškos europinės internetinių lošimų sistemos kūrimas“.

2011 m. birželio mėn. Europos Parlamentas priėmė rašytinį pareiškimą dėl kovos su korupcija Europos sporte, o 2012 m. vasario mėn. paskelbė rezoliuciją dėl ES lygmens veiksmų sporto sektoriuje svarbos didinimo ir paragino su susitarimais dėl varžybų baigties kovoti glaudžiau bendradarbiaujant tarptautiniu lygmeniu. 2011 m. lapkričio 29 d. ES Taryba priėmė išvadas dėl kovos su susitarimais dėl varžybų baigties, kuriose ragino Komisiją, valstybes nares ir suinteresuotuosius nevyriausybinius subjektus bendradarbiauti ir imtis įvairaus lygmens veiksmų, siekiant darniau kovoti su susitarimais dėl varžybų baigties ES.

2011 m. kovo mėn. Tarptautinis olimpinis komitetas (TOK) įsteigė aukšto lygio darbo grupę, sudarytą iš sporto organizacijų, viešojo sektoriaus institucijų, tarptautinių organizacijų ir lažybų veiklos vykdytojų atstovų, kurios uždavinys – pasiūlyti kovos su neteisėtomis sporto lažybomis būdų ir parengti 2012 m. vasario 2 d. Lozanoje pasiūlytų tolesnių veiksmų įgyvendinimo planą.

2011 m. rugsėjo 28 d. Europos Tarybos ministrų komitetas priėmė rekomendaciją dėl sporto sąžiningumo skatinimo kovojant su manipuliavimu rezultatais, ypač susitarimais dėl varžybų baigties. Rekomendacijoje išplėstinio dalinio susitarimo dėl sporto (angl. EPAS) šalys raginamos atlikti galimybių tyrimą dėl galimos tarptautinės teisinės priemonės, užkirsiančios kelią susitarimams dėl varžybų baigties ar sumažinsiančios jų mastą. 2012 m. kovo 15 d. Belgrade vykusiame Europos Tarybos už sportą atsakingų ministrų konferencijos posėdyje atsižvelgta į tyrimo išvadas, o EPAS narės paragintos drauge su ES pradėti derybas dėl galimos tarptautinės teisinės priemonės (konvencijos), skirtos kovoti su manipuliavimu sporto rezultatais, ypač susitarimais dėl varžybų baigties. Šiam raginimui 2012 m. birželio 13 d. pritarė Europos Tarybos ministrų komitetas. 2012 m. vasarą EPAS išsiuntė kvietimus Europos kultūros konvenciją pasirašiusioms šalims ir paragino jas pareikšti susidomėjimą dalyvauti derybose dėl Europos Tarybos konvencijos, skirtos kovoti su manipuliavimu sporto rezultatais, pasiūlymo.

2. GALIMA EUROPOS TARYBOS KONVENCIJA, SKIRTA KOVAI SU SUSITARIMAIS DĖL VARŽYBŲ BAIGTIES. GALIMAS TURINYS IR TVARKARAŠTIS

Remiantis EPAS atliktu galimybių tyrimu, galimas Europos Tarybos (toliau – ET) konvencijos turinys gali būti tokios struktūros:

1. Prevencija

   (a) Vidaus koordinavimas

   (b) Priemonių, kurių turi imtis sporto organizacijos, skatinimas ir rėmimas

   (c) Lažybų rinkos sistemos parengimas

   (d) Priemonių, kuri turi imtis lažybų veiklos vykdytojai, skatinimas

2. Tarptautinis bendradarbiavimas

   (e) Viešojo sektoriaus institucijos. Sportas

   (f) Viešojo sektoriaus institucijos (lažybų veiklos reguliavimo institucijos). Lažybų veiklos vykdytojai

   (g) Tarptautinis teismų ir teisėsaugos institucijų bendradarbiavimas

   (h) Trišalės konsultacijos

3. Sankcijos

   (i) Drausminių, administracinių ir baudžiamųjų sankcijų derinys

   (j) Drausminės sankcijos

   (k) Administracinės sankcijos

   (l) Baudžiamoji teisė

   (m) Jurisdikcija

4. Teisėsauga

   (n) Tyrimas

   (o) Elektroniniai nusikaltimai

5. Tolesni veiksmai

   (p) Stebėsena

   (q) Konvencijos komitetas

ES ir tarptautiniu lygmeniu kovojant su susitarimais dėl varžybų baigties vienas svarbiausių uždavinių – užtikrinti su šia sritimi susijusių įvairių suinteresuotųjų šalių, visų pirma, viešojo sektoriaus institucijų, teisėsaugos institucijų, lošimų priežiūros institucijų, sporto organizacijų

ir visų jų dalyvių bei lažybų veiklos vykdytojų (loterijų ir privačių operatorių) koordinavimą. Didžiausia papildoma ET konvencijos, skirtos kovoti su susitarimais dėl varžybų baigties nauda – visus susijusius veikėjus įtrauksiančio tarptautinio ir tarpsektorinio bendradarbiavimo platformos sukūrimas. Kitas svarbus ET konvencijos privalumas – pagal esamų nuolatinių ET konvencijų sporto srityje komitetų (antidopingo, brutalaus žiūrovų elgesio) pavyzdį parengtos stebėsenos ir priežiūros sistemos sukūrimas. Visoms susijusioms suinteresuotosioms šalims turėtų būti suteikta galimybė naudotis šia sistema, kuri turėtų tapti diskusijų forumu dėl konvencijos įgyvendinimo ir Europos pažangos kovojant su susitarimais dėl varžybų baigties.

Dar vienas svarbus būsimos Konvencijos privalumas – galimybė prisijungti ne Europos šalims, nes pasirašyti ir ratifikuoti konvenciją galės visos pasaulio šalys (pavyzdžiui, Kanada ir Australija jau yra prisijungusios prie ET antidopingo konvencijos). Šis aspektas yra itin svarbus, nes pasaulinis bendradarbiavimas, visų pirma su šalimis, kuriose plačiai paplitusios sporto lažybos, kaip antai Pietryčių Azijos šalys, laikomas esmine prielaida veiksmingai kovoti su skirtinguose žemynuose veikiančiais organizuotais tarptautiniais nusikaltėlių tinklais, užsiimančiais susitarimais dėl varžybų baigties.

Siūloma konvencija neturėtų tapti ją pasirašiusių šalių nacionalinių teisės aktų derinimo priemone. Nors konvencijoje bus kalbama apie bendros susitarimų dėl varžybų baigties apibrėžties suformulavimą ir veiksmingų, atgrasomųjų bei proporcingų sankcijų priėmimą, atitinkamų nuostatų tekstas bus suformuluotas taip, kad pasirašiusioms šalims būtų suteiktas tam tikras lankstumas dėl tų nuostatų įgyvendinimo.

Šiuo metu tikslus konvencijos teksto turinys, struktūra ir aprėptis yra tik orientacinio pobūdžio, nes visi šie dalykai bus aptarti būsimų derybų metu.

Už konvencijos teksto rengimą atsako speciali darbo grupė, sudaryta iš derybose dalyvaujančių valstybių narių atstovų. Europos Tarybos paskelbtuose dokumentuose aiškiai nurodoma, kad grupės veikloje gali dalyvauti ES atstovas. 2012 m. spalio 9–11 d. ši darbo grupė pirmą kartą susitiko parengiamosioms diskusijoms. Komisija šiame pirmame parengiamajame susitikime dalyvavo *ad hoc* stebėtojos teisėmis. Sekretoriato vaidmenį atliks EPAS. 2012 m. spalio mėn. – 2013 m. gruodžio mėn. EPAS planuoja surengti septynis trijų dienų trukmės grupės susitikimus ir ketina pateikti konvenciją Europos Tarybos ministrų komitetui, kad šis ją pasirašytų 2014 m.

3. ES VAIDMUO KOVOJANT SU SUSITARIMAIS DĖL VARŽYBŲ BAIGTIES

Susitarimų dėl varžybų baigties klausimas yra gana naujas punktas ES sporto darbotvarkėje, todėl iniciatyvos šiuo klausimu pradėtos rengti tik neseniai. Komisijos lygmeniu dalyvavimą kovoje su susitarimais dėl varžybų baigties galima vertinti iš trijų skirtingų perspektyvų, atitinkančių pagrindinius tris šios problemos aspektus.

Sporto aspektas. Kaip nustatyta Sutarties 165 straipsnyje, vienas iš ES tikslų sporto srityje – didinti ES lygmens veiksmų sporto sektoriuje svarbą skatinant sporto varžybų sąžiningumą ir apsaugant sportininkų moralę. Pirmosios konkrečios šios srities iniciatyvos Komisija ėmėsi paskelbdama kvietimą teikti paraiškas 2012 m. parengiamiesiems veiksmams „Europos partnerystė sporte“ įgyvendinti ir nurodydama, kad pirmenybę teiks projektams, kuriais siekiama užkirsti kelią susitarimams dėl varžybų baigties, šviečiant ir informuojant suinteresuotąsias šalis, visų pirma sportininkus, arbitrus, varžybų teisėjus ir sporto administratorius. Pagal šį kvietimą teikti paraiškas skirta finansinė parama bus siekiama stiprinti prevenciją ir kovojant su susitarimais dėl varžybų baigties dalytis gerąja patirtimi.

Kova su susitarimais dėl varžybų baigties taip pat yra vienas iš siūlomos programos „Erasmus visiems“ sporto skyriaus tikslų, todėl po 2014 m. pagal ją būtų sistemingai remiami panašūs veiksmai. Be finansinės paramos teikimo, Komisija glaudžiai bendradarbiaus su išorės suinteresuotosiomis šalimis (visų pirma, TOK ir Europos Taryba), kad nustatytų būdus, kaip Europos ir tarptautiniu lygmeniu kovoti su susitarimais dėl varžybų baigties. Komisijai taip pat teks ES ekspertų grupės dėl geros valdysenos sporto srityje, kuri buvo įsteigta 2011 m. gegužės mėn. pagal Tarybos rezoliuciją dėl ES darbo plano sporto srityje, sekretoriato vaidmuo. 2012 m. birželio mėn. ekspertų grupė pateikė rekomendacijas, kad jas išsamiau aptartų Tarybos sporto darbo grupė.

Lošimų ir lažybų veiklos aspektas. Susitarimai dėl varžybų baigties nebūtinai yra susiję su sporto lažybomis. Vis dėlto nereglamentuojamos sporto lažybos ir susitarimai dėl varžybų baigties drauge kelia grėsmę sporto renginiams, visų pirma dėl asmenų arba nusikaltėlių tinklų, kurie naudojasi sporto lažybomis pelno ir (arba) pinigų plovimo tikslais. 2011 m. Komisijai surengus viešas konsultacijas, sporto sąžiningumo aspektai buvo aptarti Žaliojoje knygoje dėl internetinių lošimų. Atsakymus pateikė apie 250 įvairių suinteresuotųjų šalių, įskaitant sporto organizacijas. Konsultacijas papildė 2011 m. surengti penki papildomi teminiai praktiniai seminarai, vienas iš kurių buvo surengtas 2011 m. gegužės 10 d. ir skirtas būtent internetiniams lošimams ir sporto sąžiningumo temai nagrinėti (daugiausia kalbėta apie susitarimus dėl varžybų baigties). Remdamasi Žaliąja knyga, 2012 m. spalio 23 d. Komisija priėmė komunikatą „Kompleksiškos europinės internetinių lošimų sistemos kūrimas“ (COM(2012) 596 *final*). Sporto sąžiningumas ir apsauga nuo susitarimų dėl varžybų baigties – vienas iš šio komunikato ir drauge pasiūlyto veiksmų plano, kuriame numatyta, kad Komisija drauge su Europos Taryba parengs preliminarią konvenciją dėl kovos su manipuliavimu sporto rezultatais, prioritetų.

Korupcijos aspektas. Susitarimai dėl varžybų baigties – viena iš korupcijos formų, todėl už tai turėtų būtų baudžiama pagal nacionalinės baudžiamosios teisės aktus. Komisija įgyvendina 2011 m. priimtą kovos su korupcija priemonių paketą, kuriuo siekia gerinti kovos su korupcija veiksmų stebėseną ir vertinimą, visų pirma rengiant ES kovos su korupcija ataskaitą, kuria remdamasi ji reguliariai vertins įvairius su korupcija susijusius spręstinus uždavinius ir kovos su korupcija ES valstybėse narėse pajėgumus. Ataskaitoje būtų galima nurodyti visas su korupcija susijusias spręstinas problemas, įskaitant susitarimus dėl varžybų baigties. ES antikorupcijos ataskaitą, kurią papildys kiekvienos valstybės narės veiksmų analizė, įskaitant konkrečias rekomendacijas, Komisija skelbs kas antrus metus. Pirmoji ataskaita turėtų būti paskelbta 2013 m. Be to, šiuo metu Komisija svarsto ES dalyvavimo Europos Tarybos valstybių prieš korupciją grupėje (GRECO) galimybę, iš kurios tikimasi papildomos naudos ES kovojant su korupcija.

2009 m. ataskaitoje dėl internetinių lošimų sąžiningumo (A6-0064/2009) Europos Parlamentas nagrinėjo susitarimų dėl varžybų baigties klausimą, visų pirma su lažybomis dėl varžybų baigties susijusius aspektus. Šiuos klausimus Parlamentas dar išsamiau aptarė 2011 m. ataskaitoje dėl internetinių lošimų vidaus rinkoje (A7-0342/2011), kurioje nagrinėjo tarptautinio policijos ir teismų bendradarbiavimo klausimus, sporto varžybų organizatorių ir lažybų veiklos vykdytojų bendradarbiavimą, nacionalinių tinklų ir kontaktinių centrų, kurie spręstų susitarimų dėl varžybų baigties atvejus, steigimą ir susitarimų dėl varžybų baigties apibrėžties nustatymą visos ES mastu. Galiausiai susitarimų dėl varžybų baigties klausimas taip pat nagrinėtas 2012 m. Europos Parlamento ataskaitoje dėl ES lygmens veiksmų sporto sektoriuje (A7-0385/2011), kurioje Europos Parlamentas ragina sporto federacijas glaudžiai bendradarbiauti su valstybėmis narėmis, siekiant išsaugoti sporto sąžiningumą.

Taryba pirmą kartą kovos su susitarimais dėl varžybų baigties klausimą aptarė 2011 m. gegužės mėn. priimtame 2011–2014 m. ES darbo plane sporto srityje, kuriame sporto sąžiningumas, ypač kova su susitarimais dėl varžybų, laikomi prioritetiniais 2011–2014 m. klausimais. Be to, 2011 m. lapkričio mėn. Taryba priėmė išvadas dėl kovos su susitarimais dėl varžybų baigties, kuriose valstybės narės ir suinteresuotosios šalys paragintos rengti šviečiamąsias programas ir užtikrinti glaudų bendradarbiavimą su visomis suinteresuotosiomis šalimis. Šiuo metu Tarybos sporto darbo grupėje aptariamos preliminarios išvados dėl kovos su manipuliavimu sporto rezultatais strategijos, kurias ketinama priimti 2012 m. lapkričio mėn.

Dvi už tarptautinį policijos ir teismų bendradarbiavimą atsakingos ES agentūros, t. y. EUROPOL ir EUROJUST, taip pat aktyviai kovoja su susitarimais dėl varžybų baigties. ES lygmens teisėsaugos agentūrų bendradarbiavimas sporto srityje tradiciškai buvo orientuotas į brutalų žiūrovų elgesį, tačiau per pastaruosius dvejus metus susitarimai dėl varžybų baigties tapo nauja tarptautinio bendradarbiavimo sritimi. Šiuo metu du atvejus tiria iš keturių ES šalių (HU, DE, FI, AT) atstovų sudaryta Jungtinė tyrimų grupė (angl. JIT). EUROPOL ir EUROJUST dalyvauja nagrinėjant susitarimų dėl varžybų baigties atvejus, motyvuodami tuo, kad susitarimai dėl varžybų baigties dažnai yra susiję su dideliu organizuotu nusikalstamumu.

Visa tai liudija, kad kova su susitarimais dėl varžybų baigties prioritetu laikoma daugelyje ES lygmens politikos sričių (pvz., sporto politikos, lošimų rinkos priežiūros, kovos su korupcija), o po neseniai nustatytų korupcijos atvejų įvairaus lygmens pasaulio sporte visuomenės dėmesys šiai problemai greičiausiai tik didės.

Kadangi numatyta konvencija nesiekiama derinti ją pasirašysiančių šalių baudžiamosios teisės ar kitų sričių, kaip antai lošimų ar lažybų, teisės aktų, ir kadangi remiantis SESV 6 straipsniu ES pagal savo kompetenciją gali imtis tik tokių veiksmų, kuriais būtų remiami, koordinuojami ar papildomi valstybių narių sporto srities veiksmai, siūloma, kad ES drauge su valstybėmis narėmis dalyvautų būsimose derybose. Siūlomas dalyvavimas derybose neturi poveikio ES biudžetui.

Todėl Komisija rekomenduoja Tarybai:

– priimti pridedamą sprendimą, kuriuo Europos Komisijai suteikiami įgaliojimai atstovauti ES derybose dėl Europos Tarybos tarptautinės konvencijos, skirtos kovoti su manipuliavimu sporto rezultatais;

– paskelbti prie to sprendimo pridėtus derybinius nurodymus;

– sudaryti specialų komitetą, su kuriuo privaloma konsultuotis vedant derybas.

Rekomendacija

TARYBOS SPRENDIMAS

kuriuo Europos Komisijai suteikiami įgaliojimai atstovauti ES derybose dėl Europos Tarybos tarptautinės konvencijos, skirtos kovoti su manipuliavimu sporto rezultatais

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 218 straipsnio 3 ir 4 dalis,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

kadangi:

reikėtų pradėti derybas dėl Europos Tarybos tarptautinės konvencijos, kuria siekiama kovoti su manipuliavimu sporto rezultatais,

Sąjunga turėtų dalyvauti šiose derybose,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Komisijai suteikiami įgaliojimai Europos Sąjungos vardu derėtis dėl Europos Tarybos tarptautinės konvencijos, skirtos kovoti su manipuliavimu sporto rezultatais.

2 straipsnis

Derybiniai nurodymai išdėstyti priede.

3 straipsnis

Derybos vedamos konsultuojantis su [name of the special committee to be inserted by the Council].

4 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Komisijai.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas

PRIEDAS

DERYBINIAI NURODYMAI

dėl Europos Tarybos tarptautinės konvencijos, skirtos kovoti su manipuliavimu sporto rezultatais

Būsima konvencija bus siekiama sukurti tarptautinę teisinę prevencijos ir kovos su manipuliavimu sporto rezultatais, ypač susitarimais dėl varžybų baigties, sistemą; konvencija turėtų būti siekiama stiprinti tarptautinį bendradarbiavimą šioje srityje ir nustatyti stebėsenos priemonę, kuri užtikrintų, kad būtų veiksmingai laikomasi konvencijoje nustatytų nuostatų.

Europos Sąjunga dalyvaus šiuose posėdžiuose, siekdama užtikrinti, kad siūloma konvencija atitiktų ES *acquis*, visų pirma vidaus rinkos laisves (laisvę teikti paslaugas ir steigimosi laisvę), ir teisminį bendradarbiavimą baudžiamosiose bylose.

Europos Sąjunga taip pat dalyvaus derybose, siekdama užtikrinti, kad būsimos konvencijos nuostatos būtų suderintos su ES sporto politikos, internetinių lošimų ir kovos su korupcija nuostatomis. Su šiomis politikos sritimis susiję dokumentai, *inter alia*, yra šie:

- Komisijos komunikatas „ES lygmens veiksmų sporto sektoriuje svarbos didinimas“ (COM(2011) 12 galutinis);
- Žalioji knyga „Internetiniai lošimai vidaus rinkoje“ (COM(2011) 128 galutinis);
- Komisijos komunikatas „Kova su korupcija ES“, (COM(2011) 308 galutinis);
- Komisijos komunikatas „Kompleksiškos europinės internetinių lošimų sistemos kūrimas“ (COM(2012) 596 *final*);
- Tarybos išvados dėl kovos su susitarimais dėl varžybų baigties (16819/11).